

Nová směrnice SEVESO III a její dopady

 30.07.2012

New Directive SEVESO III and its impacts

Pavel Forint¹

¹Ministerstvo životního prostředí, pavel.forint@mzp.cz

nebezpečné látky

závažné havárie

SEVESO

klasifikace

Abstrakt

Problematika závažných průmyslových havárií je v současné době řešena Směrnicí Rady 96/82/ES o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek (tzv. Směrnice Seveso II), která je zaměřena na prevenci závažných havárií zahrnujících velká množství nebezpečných látek nebo jejich směsí uvedených v její Příloze I, a omezení dopadů takových havárií na člověka a životní prostředí. Směrnice zavádí dvoustupňovou úroveň regulace, tedy pro větší množství látek přísnější pravidla.

Směrnice musí být novelizována vzhledem ke změnám systému Evropské Unie pro klasifikaci nebezpečných látek, na které se směrnice vztahuje. Proto bylo v roce 2008 rozhodnuto provést širší revizi, neboť základní struktura směrnice a její hlavní požadavky zůstaly prakticky stejné od jejího přijetí.

Přestože revize ukázala, že většina existujících opatření splňuje svůj účel a proto velké změny nejsou nutné, byla identifikována řada oblastí, kde by mohly být provedeny omezené změny ve smyslu vyjasnění a aktualizace některých ustanovení a zlepšení implementace a vymahatelnosti neustálého udržování nebo částečného zvyšování úrovně ochrany zdraví a životního prostředí.

Klíčová slova: směrnice, havárie, klasifikace, nebezpečné látky

Abstract

The problem of serious industrial accidents is currently dealt with by Council Directive 96/82/EC on the control of major accident hazards involving dangerous substances (the Seveso II), which focuses on the prevention of major accidents involving large quantities of dangerous substances or mixtures listed in its Annex I, and impacts of such accidents to humans and the environment. The Directive introduces two-tier level of regulation, i.e. for substances more stringent rules.

The Directive must be amended due to changes of the European Union for the classification of dangerous substances to which it applies. It was therefore decided in 2008 to a wider revision, since the basic structure and the main requirements remains nearly unchanged since its adoption.

Although the revision showed that most of the existing measures fulfill its purpose and therefore major changes are not necessary, identified a number of areas where they could be made for the purposes of limited changes to clarify and update certain provisions and improve the implementation and enforcement of ongoing maintenance or partial improvement in health and the environment.

Keywords: directive, industrial accidents, classification, dangerous substances

Obecný kontext

Průmyslové havárie zahrnující nebezpečné látky mají často velmi vážné následky. Některé dobře známé závažné havárie jako Seveso, Bhopal, Schweizerhalle, Enschede, Toulouse a Buncefield si vzaly mnoho životů, poškodily životní prostředí a stály miliardy EUR. Ovlivněno těmito haváriemi se politické povědomí zaměřilo na zjišťování rizik a přijímání odpovídajících preventivních akcí na ochranu obyvatel a společnosti.

Směrnice Seveso II, která pokrývá cca 10 000 objektů v Evropské unii, byla nápomocna při snižování pravděpodobnosti vzniku a následků chemických havárií. Nicméně existuje průběžná potřeba zajistit existující vysokou úroveň ochrany a pokud možno do budoucna ještě ji zvýšit.

Existující opatření v oblasti návrhu

Současná opatření jsou stanovena směrnicí Seveso II. Cílem je revize těchto opatření.

Soulad s ostatními politikami Unie

Hlavním důvodem revize směrnice Seveso II je přizpůsobení její Přílohy I Nařízení 1272/2008 ke klasifikaci, označování a balení nebezpečných látek a směsí (dále jen nařízení CLP), které mění a ruší směrnice 67/548/EEC a 1999/45/EC, na které směrnice Seveso II v současné době odkazuje. CLP pravidla vstupují v platnost 1. června 2015.

Princip subsidiarity

Uplatnění politické zásady, podle níž se rozhodování a zodpovědnost ve veřejných záležitostech má odehrávat na tom nejnižším stupni veřejné správy, který je nejbližší občanům, tedy principu subsidiarity, je aplikováno vzhledem k tomu, že návrh nespadá do výlučné kompetence Unie. Cíle návrhu nemohou být dostatečně naplněny členskými státy vzhledem k tomu, že Směrnice Seveso II stanoví cíle a úkoly pro prevenci a kontrolu závažných havárií v celé EU. Tento princip je dodržen v celém návrhu. Navíc mnoho závažných havárií může mít přeshraniční účinky. Všechny členské státy by mohly být dotčeny takovými haváriemi a proto potřebují přijmout opatření k omezení rizik pro populaci a životní prostředí v každém členském státě. Aktivitou Společenství lze lépe dosáhnout cílů návrhu, protože je potřeba vyhnout se významně rozdílným úrovním ochrany v členských státech, zvláště s ohledem na možné porušení soutěže, ke kterému by mohlo dojít. Návrh ponechává rozhodnutí o detailních prostředcích implementace, dosažení souladu a uplatňování příslušným orgánům členských států a je proto v souladu s principem subsidiarity.

Princip proporcionality

Návrh je v souladu s principem proporcionality, tedy způsobem řešení situace, kdy dojde ke konfliktu mezi dvěma nebo několika objektivním právem chráněnými subjektivními právy. Přednost dostane to právo, které chrání nejdůležitější hodnotu, avšak s minimálním nutným omezením ostatních konkurujících práv, tak aby byla zachována proporcionalita

- úměrnost – mezi jednotlivými právy, která jsou v konfliktu. Návrh sleduje přístup nastavení cílů Směrnicí Seveso II, poskytuje dostatečnou flexibilitu členským státům pro stanovení jak dosáhnout stanovených cílů. Nová opatření nejdou za mez jejich potřeby a únosnosti a současný proporcionální přístup s úrovní regulace založenou na množství nebezpečné látky přítomné v objektu je dodržen.

Výběr nástroje

Navržený nástroj je směrnice. Vzhledem ke skutečnosti, že existující legislativa stanoví cíle společenství a ponechává výběr opatření pro dodržení v kompetenci členských zemí, je směrnice nejlepším nástrojem. Vzhledem k povaze a rozsahu změn ve srovnání se současnou směrnicí, revize formou novely by nebyla odpovídající a je proto navržena nová směrnice.

Hlavní dopady

Hlavní problém řešený při hodnocení dopadu Směrnice se vztahuje k přizpůsobení Přílohy I k Nařízení CLP a vliv na rozsah Směrnice, který byl klíčový. Ve vztahu k této otázce byly možné další technické změny Přílohy I a procedury pro adaptaci Přílohy v budoucnu. Mohou existovat další oblasti vztahující se k informování veřejnosti, systému řízení bezpečnosti a územnímu plánování, kde zkušenosti z implementace indikovaly určité možnosti zlepšení nebo nové požadavky; a další upřesněná opatření, užitečná pro vyjasnění nebo aktualizaci, v některých případech lépe reflektující existující postupy.

Hodnocení dopadů posoudilo řadu politických možností s cílem identifikovat efektivní soubor opatření k řešení těchto otázek a vedlo k návrhu řady změn.

Pokud jde o přizpůsobení Přílohy I, jednoduchá změna odkazu nebo one-to-one převod starého systému klasifikace na systém dle Nařízení CLP není možný, hlavně proto, že kategorie nebezpečí pro zdraví "toxický" a "vysoce toxický" neodpovídají novým kategoriím CLP „akutní toxicita“ 1 až 3, které jsou navíc rozděleny pro různé expoziční cesty (orální, dermální a inhalační).

Další komplikací jsou přechodná období pro klasifikaci látek a klasifikaci směsí stanovené nařízením CLP, což má automaticky vliv na rozsah Seveso legislativy. Komise navrhuje možnost, aby v případě velmi omezeného dopadu udržela vysokou úroveň ochrany tím, že se vezme v úvahu nejpravděpodobnější a relevantní expoziční cesta v případě vzniku závažné havárie. K řešení této situace vznikající v průběhu doby vlivem přizpůsobování, kdy látky jsou zařazovány a vyřazovány do a ze Směrnice, protože způsobí či nezpůsobí závažnou havárii, je navržen soubor korekčních mechanismů k adaptaci Přílohy I cestou přenesených pravomocí.

Co se týče informování veřejnosti, je navrženo zlepšení úrovně a kvality informací a způsobu jejich sběru, řízení, uvolňování, aktualizace a sdílení efektivním a usměrňovaným způsobem. To uvádí Směrnici do většího souladu s Aarhuskou úmluvou o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí, aktualizuje potřebné postupy použitím informačních systémů a současně usiluje o zvýšení účinnosti takových systémů, jako je Shared Environmental Information System (SEIS) iniciativa a Směrnice INSPIRE (2007/2/EC).

Závěr

Uvažované změny představují řízenou adaptaci Směrnice a neměly by významně ovlivnit úroveň ochrany či náklady Směrnice. Po všech stránkách jsou tyto náklady nízké ve srovnání s celkovými náklady Směrnice.

Použitá literatura

[1] Směrnice Rady 96/82/ES ze dne 9. prosince 1996 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností

nebezpečných látek

[2] Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on control of major-accident hazards involving dangerous substance. European Commission COM(2010)781 final - 2010/0377 (COD)

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Text s významem pro EHP)

Vzorová citace

FORINT, Pavel. Nová směrnice SEVESO III a její dopady. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2012, roč. 5, č. 1-2. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-01-02-2012/seveso-III.html>>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

Ing. Pavel Forint